

Uppföljning nyanlända elever grundskola VT2017

Bakgrund

Som en del av Centrum för mottagande av nyanländas (CMN) uppdrag skall vi varje år enligt nämndens riktlinjer följa upp skolornas arbete med nyanlända. Denna uppföljning har skett i intervjuform med utgångspunkt i frågeställningar direkt från nämndens riktlinjer samt med utgångspunkt i *Allmänna råd om utbildning för nyanlända elever* (2016). Professioner på skolorna som deltagit i uppföljningen har varit skolledning, lärare och personal från elevhälsoteam. Professioner som faktiskt deltagit på mötena har varierat mellan skolorna. Från CMN har pedagog och skolsköterska deltagit.

Uppföljningen presenterar utvecklingsområden på förvaltningsnivå och rektorsnivå. På rektorsnivå är dessa utvecklingsområden indelade enligt följande:

- Organisationens struktur
- Samarbete inom och utanför skolenheten
- Kartläggning och undervisning

Avslutningsvis presenterar CMN en analys utifrån uppföljningen och identifierade utvecklingsområden.

Utvecklingsområden, förvaltningsnivå

- Att erbjuda modersmål i alla språk.
- Att erbjuda studiehundledning skyndsamt och i alla språk.
- Att utveckla samverkan mellan studiehundledare och ämneslärare.
- Att underlätta och möjliggöra användandet av Schoolsoft för nyanlända elever och vårdnadshavare, gällande språklig tillgänglighet och för elever som har behov av flera användare (HVB-hem, familjehem och godman).

- Att arbeta fram en kommungemensam plattform för tips och idéer kring nyanländas lärande som utgår från elevernas behov.

Utvecklingsområden, rektorsnivå

Organisations struktur:

- Att bygga en hållbar och flexibel organisation för nyanländas lärande, med tydliga rutiner för undervisning samt mottagande och överlämnande mellan stadier och skolor.
- Att kompetensutveckla all skolpersonal kring nyanländas lärande och flerspråkighet.
- Att säkerställa tillgängligheten, behörigheten och kompetensen för svenska som andraspråk (SVA) på skolan och organisera undervisning utifrån elevernas behov och skolans förutsättningar.
- Att implementera *Årlig plan mot diskriminering och kränkande behandling* för att öka nyanlända elevers delaktighet samt motverka främlingsfientlighet.

Samarbete i och utanför organisation:

- Att skapa rutiner för att förbättra samarbetet mellan studiehandledare och ämneslärare, med fokus på innehåll, genomförande och uppföljning.
- Att skapa rutiner för att förbättra samarbetet mellan speciallärare/pedagog, ämneslärare och EHT.
- Att utveckla och förbättra samarbete mellan fritidshemmet och skolverksamheten.
- Att utveckla och förbättra samarbetet mellan godman, boende och skola.
- Att göra schoolsoft användarvänligt för flerspråkiga elever och andra användare (t.ex vårdnadshavare, godman, HVB/familjehem).

Kartläggning och undervisning:

- Att skapa förutsättningar för genomförandet av fördjupad kartläggning i syfte att synliggöra elevens kunskapsnivå.
- Att implementera kontinuerlig bedömning av elevens kunskapsprogression i skolans alla ämnen. Bedömningen ska ske på elevens starkaste språk.
- Att etablera en undervisning där språket är i fokus i alla ämnen och genomsyrar den samlade skoldagen.
- Att skapa delaktighet hos elever i framtagandet av *Årlig plan mot diskriminering och kränkande behandling* samt implementera detta värdegrundsarbete i undervisningen.

Analys

Uppföljningen visar att modersmål och studiehandedning är ett område som bör prioriteras på skolnivå såväl som på förvaltningsnivå. På förvaltningsnivå bör Haninge kommun ha en flexibel organisation som skyndsamt kan tillhandahålla modersmål under hela läsåret. Enligt grundskoleförordningen kap.2 ska skolhuvudman erbjuda modersmålsundervisning om det i kommunen finns en grupp på minst fem elever och lämplig lärare att tillgå. Skolan behöver strukturer och rutiner för att planera studiehandedning med tydligt syfte, genomförande och uppföljning tillsammans med studiehandedare.

Svenska som andraspråk (SVA) behöver ses över på flera nivåer. Det finns en generell brist på behöriga sva-lärare i kommunen och ämnet erbjuds i olika utsträckning på skolorna. Det råder en osäkerhet kring vilka elever som har rätt till ämnet samt att bedömning i flera fall sker i ämnet sva trots att eleverna undervisas i svenska. Ämnet sva behöver säkerställas utifrån både lärarnas behörighet och tillgänglighet för alla elever som har rätt att följa kursplanen i ämnet.

På skolorna har det framkommit att personalen upplever att det är svårt för nyanlända elever (särskilt med stigande ålder) att bli delaktiga i sociala samspelet. Dessutom finns det skolor där uttalad rasism och främlingsfientlighet förekommer. Skolorna behöver skapa förutsättningar för delaktighet hos elever i framtagandet av *Årlig plan mot diskriminering och*

kränkande behandling samt verka för att planen är ett levande verktyg hos både skolpersonal och elever.

Det framkommer att skolorna har svårighet att bedöma nyanlända elevers kunskaper och kunskapsprogression som medför risker för brister i likvärdig bedömning. Skolorna behöver rutiner för att kartlägga elevernas kunskaper i skolans alla ämnen. Detta för att skapa ett ingångsvärde som ska ligga till grund för fortsatt mätning av kunskapsprogressionen. Det tar dessutom för lång tid för skolan att identifiera vad som är språkliga hinder, eventuella läs- och skrivsvårigheter eller kognitiva svårigheter. Det måste skapas rutiner för att snabbare initiera samverkan mellan klasslärare, speciallärare och övriga EHT-kompetenser.

Schoolsoft används huvudsakligen som kommunikationsmedel mellan skola, vårdnadshavare och elev. För elever och vårdnadshavare som inte har svenska som modersmål behöver tillgängligheten till Schoolsoft öka. På förvaltningsnivå finns det behov av en kommunikationsplan i syfte att skapa rutiner för god kommunikation mellan skola, elev och vårdnadshavare. På skolnivå behöver det skapas rutiner för hur nya användare introduceras till Schoolsoft. Dessutom måste ensamkommande barn ha möjlighet att registrera fler användare i Schoolsoft (godman, familjehem och HVB-hem). Skolorna efterfrågar en kommungemensam plattform för tips och idéer gällande nyanländas lärande.

Övriga utvecklingsområden

Vid övergång mellan stadier har vi noterat att det inte sker överlämning av nyanlända elever och vid de tillfällen överlämning äger rum, är information avseende nyanländas kunskapsutveckling och sociala välbefinnande bristfällig.

Kommunen behöver fortsätta arbetet mellan olika förvaltningar att skapa gemensamma mötesplatser för nyanlända och etablerade kommuninvånare.

För nyanlända elever fyller lovskola och lovaktiviteter en mycket viktig funktion för både lärande och inkludering. Sommarskola behöver även utvecklas så att grundskola och gymnasium samverkar.

Alfabetiseringsgrupp för nyanlända elever åk 4-9 där litteracitet utvecklas på både svenska och modersmål. För elever i åk 1-3 sker läs- och skrivinläringen inom ramen för ordinarie undervisning.

